

J

49
GEORGII ADAMI STRUVII,
D. J. U. Prof. Publ.
EXERCITATIONEM FEUDALEM
QUINTAM

De
PERSONIS FEV-
DUM CONFEREN-
TIBUS ET ACQVI-
RENTIBUS,

Sub

Ejusdem Præsidio

Iterum publicæ disquisitioni exponit, & quæ-
dam ex Jure Criminali *Indiqualæ*
annectit

Henning Pape.

Ad d. VII. Februarii Anno

M, DC. LVII.

H. L. Q. C.

JENÆ

è Typographæo JOHANNIS NSELI.

50

Συνοψ.

I.

Vamvis conjunctio maris & foeminæ *Conjunctio*
juris sit naturalis, nec ulla lex divina vel *onus per-*
civilis eam mortalibus deneger, multis *missio.*
tamen, ne limites egrediatur, est inclusa
cancellis. *pr. J. d. J. n. g. & civ. Add. Ari-*
stot. I. Pol. 2. & 2. de anim. text. 34.

II.

Ab ipsis enim statim rerum primordiis naturalis *Ejus restric-*
ratio concubitum licitum ab illicito secernens, varias *tio.*
hujus prohibitiones distitavit, quæ à lege divinâ clariùs
expressæ: & Juri quoque nostro civili sunt insertæ.

III.

Licet autem prohibitiones illiciti coitus ex variis
descendant causis, ad has tamen tres potissimum revo- *Hujus re-*
cari posse videntur, si (1.) consideretur naturalis con- *strictionis*
cumbendi ratio, & finis; unde prohibetur commixtio *sive prohibi-*
tum quoad speciei diversitatem, unde nefandus morta- *tionis*
libus cum bestiis coitus interdicitur; tum quoad sexus *caussa.*
identitatem, unde nefaria masculi cum masculino libido
refroenatur. (2.) Consanguinitas, unde incestuosus ma-
tris, sororis, vel nuri aut privignæ & ita deinceps con-
gressus inhibetur. (3.) Nuptiæ, unde prohibetur con-
cubitus extra matrimonium. *Selden. de jur. natur. &*
gent. lib. 5. c. 2. juxta discip. Ebraeor. De quo ultimo in-
terdictæ conjunctionis genere, & quidem speciatim eo,
quod à personis nuptis committitur; atque proprio &

A 2

pe-

peculiari nomine adulterium vocatur, hac vice pauca-
lae quaestiones erunt enodanda.

IV.

*Adulterii
descriptio.*

Est autem adulterium de Jure civili delictum pu-
blicum *t. r. ff. & C. h. r.* quo per concubitum cum alie-
rius uxore *l. 34. §. 1. h. r.* dolosa voluntate commissum
l. 12. & l. pen. ff. h. r. torus conjugalis violatur. *l. 6. §. 1. ff.
h. r. l. 101. de V. S. l. 22. C. h. r.*

V.

*Ejus gene-
ris.*

Consistit hoc delictum in concubitu, cum alterius
uxore *d. l. 6. §. 1. & l. 34. §. 1. h. r.* Concumbunt autem
cum aliena uxore, vel qui vivunt in matrimonio vel qui
sunt extra matrimonium. Ex quo duplex resultat adul-
terii genus (1.) quod committitur inter utrinque conju-
gatos si nimir. copulatus cum copulata rem habuerit
(2.) a conjugata & soluto, si vid. solutus cum alterius u-
xore congregiatur. Quibus communiter tertium ad-
ditur si conjugatus solutam carnaliter cognoscat, quod
tamen, sicut ex definitione colligi potest, jus civile non
agnoscit, cum illud non adulterium propriè dictum, sed
stuprum potius sit dicendum secundum jam *dd. ll. Vid.
Anton. Matth. de crim. ad lib. ff. 48. tit. 3. cap. 1. num. 12.*

VI.

*Maritus cum
innupta de
jure civili
propriè
adulteriū
non comit-
tit.*

Quandoquidem enim essentia hujus delicti sit po-
sita in stupratione alterius uxoris, utique manifestò ex-
inderelucet, quod cum nupta tantum adulterium com-
mitti possit, *d. l. 6. §. 1. ff. h. r.* Non polluit autem nu-
ptā, qui licet maritus rem habuerit cum innupta, igitur
& adulteriū id verè dici nequit, cum hoc jure civilex vi-
olatione tori alieni, & quod uxor aliū admittat, mensu-
retur. Tametsi verò maritus, qui hoc modo torum
egre-

agreditur, fidem violat conjugalem, tamen haud violat
torum alienū: & alia in eo est ratio, quā in uxore, quæ
cum altero concumbit. Licet fortè talis in foro poli ad-
ulteri pœnam non effugiat, qui suā non contentus est u-
xore, utpote cum coram cœlesti tribunali adulter ha-
beatur, qui saltem adspexerit mulierem animo libidino-
so: *Matt. 5. vers. 28. Vid. Anton. Matt. d. tr. de crim. ad lib. ff.*
48. tit. 3. cap. 1. num. 12.

VII.

Quare & hujus intuitu & Patrum autoritatibus *Secus v. est*
moti Canonistæ à jure civili hac in parte recessere, & *de Jure*
maritum quoque adulterii reum voluere, si cum soluta *Canonico,*
congressus fuerit, tūm quia eandem requirunt in viro
castitatē, qualē ipsi debet uxor *c. nemo sibi. caus. 32. q. 4.*
tum etiam quia magis ad viros pertinere putant, mulie-
res virtute vincere, & exemplo regere *c. non mæchaberis.*
c. 33. q. 6.

VIII.

Quamvis vero, maritus, si cum solutâ rem habue- *Gravius est*
rit, non proprie adulterium, ut supra dictū, sed stuprum *stuprum si*
de jure civili committat, negari tamen nequit, gravius *maritus cū*
illud stuprum esse eo, quod solutus cum soluta committit. *solutâ co-*
Non enim hic simplex est scortatio, sed torus quoque à *eat, quam*
parte mariti violatur, fides conjugalis frangitur, debi- *si soluto cū*
tum uxori subtrahitur contra expressum Pauli manda- *solutâ.*
tum *1. ad Corinth. 7. vers. 3. & s.* Immo furtum commit-
tit, quia corpus proprium non habet in suâ potestate,
sed uxor *1. ad Corinth. 7. vers. 4.*

IX.

Eadem ratione in adulterio facile apparet, gravi- *Gravius v.*
us esse delictum, si conjugatus cum conjugatâ, quam si *adulteriū*
A. 3) solu- *si conjugatâ.*

ei ab utra-
que parte
congrédi-
antur, quã
si solus cū
nuptã.

solutus cum nuptã congregiatur, duplex enim ibi est fi-
dei conjugalis violatio & tori pollutio, immo & duobus
injuria inferitur, unde & duplex illud adulterium dici-
tur, hoc vero casu, quia una tantum persona adulterium
committentium copulã matrimoniali est addicta, uni-
us tantum torus violatur, unius fides frangitur, & uni
tantum modò injuria inferitur. *Martin. Bonac. Theol. &
J. U. D. tr. de iis qua pertinent ad usum matrimonialem q.
4. punct. 15. proposit. 3. th. 5.*

X.

Committi-
tur consen-
siente etiã
conjugi.

Committitur autem adulterium, licet alter con-
jugum consentiat, & juri suo, quod habet, renunci-
et. Non enim hic consensus vel renunciatio obligationem
& vinculum fœderis conjugalis tollere potest, quia il-
lud est indissolubile, adeoque consequenter conjux non
potest illius obligationi naturaliter inde consurgenti
cedere. *Martin. Bonac. d. tr. q. 4. punct. 15. prop. 3. th. 3.*
Quinimò duplex hoc casu intercedit malitia, cum ex ve-
rito comẽrcio personã matrimonio sibi junctã, tum et-
iam injuria, quã per illam conjugii Autori Deo inferitur.
Less. lib. 2. c. 10. dub. 1. n. 4.

XI.

Cum spon-
sã alterius
adulteriũ
propriẽ nõ
committi-
tur.

Dictum, quod cum nuptã sive conjugatã tantum
adulterium committi possit, ex quo patescit, quod in de-
sponsatam cum altero hoc crimen propriẽ non cadat.
arg. l. 6. §. 1. h. t. Peretz. in C. h. t. n. 7. Licet enim spon-
sus & sponsa, quã statim sponsio facta fuerit & con-
sensus subsequutus, sibi invicem sint obligatã ad fidem
conjugalem, quo facit *l. 30. ff. de R. J.* ideoque propter e-
jus temerariam violationem merito teneantur, non ta-
men exinde sequitur, quod propter hujus fidei fractio-
nem

nem adulterii crimen sponsa incurrat, quia ad illud non solum fidei conjugalis violatio, sed tori alieni pollutio requiritur, quod in desponsata, utpote quæ nullum adhuc torum recognoscit, fieri nequit, cum per sponsalia matrimonium quidem constituatur secundum perfectionem primam, consensum videl. & indivisibilem animorum conjunctionem demùm verò perficiatur si ve consummetur per perfectionem secundam, consensionem nimirum tori conjugalis. *Vid. Dn. Carpzov. rer. crim. part. 2. q. 56. num. 33. Nobiliss. Dn. Præses Præceptor & cognatus meus de venerandus Exerc. ad ff. 40. th. 12. edit. pr. Ant. Matth. d. tr. ad ff. lib. 48. tit. 3. c. 1. n. 9.* Hodie hæc res minus dubii habere videtur, cum secundum constitutiones Ecclesiasticas ante *ιερολογία* seu benedictionem sacerdotalem nullum matrimonium nulla quoque uxor intelligatur perea, quæ late & diserte adducit & probat *B. Gerard. tractat. de conjug. c. 6. th. 409. & seqq. pag. 603. & seqq.* Non obstat *l. 13. §. 3. Nec. Hosea c. 4. vers. 13.* quem locum benè explicat *D. Hieronymus in c. quapropter. 27. q. 2.*

XII.

Quæstio hic valdè salebrosa immisceri potest, an cum uxore meretricio more vivente adulterium committi possit? Affirmativam tenet *Ulpian. in l. si uxor. 13. §. re vivente, sed & 2. ff. h. t.* Contra negativam defendant *Diocletianus & Maximilianus in l. 22. C. h. t.* Optimè & nervosè unam hanc controversiam extricare videtur *Ant. Matth. sæpius mittatur. alleg. tr. ad lib. ff. 48. tit. 3. cap. 1. num. 6.* distinguendo inter mulierem, quæ marito planè deserto more meretricio passim & sine ullo delectu quemvis admittit, & corpus suum prostituit, & eam quæ marito quidem cohabitans

tans corpus aliis præter maritum, non tamen passim & sine ullo discrimine committitur; hoc modo adulterium committitur per d. l. 13. ff. 2. h. t. Illo crimen adulterii cessat per d. l. 22. C. h. t. Cui sententiæ ad sensum quoque præbet *Nobiliss. Dn. Pras. disp. ad ff. 40. th. 12. pr. edit.*

XIII.

Adulterium non committit, qui nuptiâ, quam ipse innuptam, putat, cognoscit.

Sed sicut in omnibus delictis regulariter dolus requiritur, ita etiam in hoc crimine non sufficit solum temeratas esse alienas nuptias, sed necesse est, ut dolo malo & animo sacrilego fuerint temerata, id enim verba hæc legis expressa volunt: *Ne quis posthac stuprum adulteriumve facito dolo malo l. 12. ff. h. t.* Mens enim tantummodo peccat non corpus & unde consilium abfuerit, culpa abest. *Liv. lib. 1.* Nec corporis pollutio, nisi mens consentiat, animam inficit. *c. 6. c. 32. q. 5.* Itaque si solutus consuescat cum nuptâ, quam putavit innuptam, forsan quod in lupanari prostaret, aut aliâs vitam meretriciam gereret, à crimine adulterii excusatur. *Anton. Matth. d. tr. ad ff. lib. 48. tit. 3. cap. 2. n. 6.*

XIV.

Idem obtinet in uxore & marito qui vel astu delusi seu decepti cum alienâ vel alieno concumbunt.

Ex quo fluit, quod si maritus vel uxor errore vel astu delusi aut decepti, putarint se cum uxore vel marito concubuisse, quæ uxor sive maritus non fuit, adulterii pœnam non patiantur *c. in lectum. c. si virgo. 34. q. 2.* Tenetur tamen is eave adulterii pœna, qui vel delusit vel decepit, vel dolo malo se supposituit aut substitavit. *l. 12. l. 14. ff. ad L. Jul. de adul.* A crimine adulterii itidem immunis censetur, qui vitia verit foeminam in conjugio viventem, quam ipse lege repudiatam existimavit. *Anton. Matth. ad lib. ff. 48. tit. 3. c. 2. num. 5 & 6.*

XV. Ne-

XV.

Neque obstat superiori thesi commune illud axioma: Quisquis dat operam rei illicitæ, tenetur de delicto insequente. Quod enim illud non semper procedat, evincit §. 11. l. de obligat. quæ ex del. l. 4. §. 1. ff. ad L. Cornel. de sicar. Neque sententiam invertit, quod, qui Titium occidere voluerit, per errorem Mævium occidat, teneatur L. Corneliâ: E. & stuprare volens, Titiam si adulteraverit Mæviam, tenetur L. Juliâ. Siquidem diversa hac in re militat ratio. Qui enim Titium occidere voluit, utique animum occidendi habuit, at qui Titiam stuprare voluit, non adulterandi, sed stuprandi animum habuit. Sicuti ergo, qui alteri tantummodo vulnus infligere voluit, si præter intentionem & voluntatem ex accidenti aliquo extrinsecus occisio sequatur, non ordinariam homicidæ pœnam incurrit, l. 1. §. 2. l. 14. ff. ad L. Cornel. de sicar. Ita nec ille adulterii pœnâ puniendus, qui solum stuprare voluit & ob subiecti conditionem, quam ipse ignoravit, adulteraverit. *Matth. ad ff. lib. 48. tit. 2. cap. 2. num. 5.*

XVI.

Commodè hic quaritur an in casu converso adulterium committat solutus, qui in nuptam, quam ipse nuptam existimat, cognoscit? Quod omnino negandum videtur. Licet enim regulariter in maleficiis voluntas non exitus spectetur l. 14. ff. ad L. Corn. de sicar. tamen illud huic applicari non potest, siquidem expresse factum exigit l. 12. ff. b. t. Secus verò est in L. Corneliâ, ubi dolus pro facto habetur. Etenim non solum ita Cornelia loquitur, si quis hominem occiderit, sed & si quis cum telo hominis necandi causâ ambulaverit l. 1.

B

C

§ 7. ff. ad L. Cornel. de scar. Anton. Marth. ad lib. 48. ff. tit. 3.
 c. 2. n. 6. In L. verò Juliâ nunquam reperitur, quod ea ad-
 ulterium ex animo vel nudâ intentione meriatur. Hæc
 enim intercedit manifesta & luculêta differentia, quod
 in dato casu L. Corneliâ directò nil nisi homicidium
 intendatur, in casu vero nostro nò principaliter agitur,
 ut quis adulterium committere velit, sed is, qui cum Ti-
 tia inuptâ, quam ille nuptam existimat, congregari cu-
 pit, cœcâ libidine correptus, eò allaborat, ut corpore il-
 lius fruatur, nullo habito respectu ejus, an nupta si ve-
 inupta sit, nihil enim exoptat, nisi tantùm libidinis suæ
 expletionem.

XVII.

Duplex ob
 adulteri-
 am datur
 actio: Ci-
 vilis & cri-
 minalis.
 Civilis a-
 ctio ad
 quid ten-
 det.

Expositum hæctenus, quando & quomodo adul-
 terium propriè dictum committatur. Properandum
 jam ad actionem, quæ ob hoc delictum datur, & quæ ip-
 sum insequitur pœnâ. Agi verò potest ob adulterium
 tam civiliter, quam criminaliter. Actio civilis tendit ad
 vinculi matrimonialis solutionem & dotis vel donatio-
 nis nuptialis lucrum. l. 38. l. 47. ff. de solut. matrim. l. 2. §. 4. &
 5. de repud. & permittitur quoque parti innocenti ut
 transeat ad secunda vota. l. 9. §. 5. C. de repud. quod ap-
 probat etiam B. Luther. tom. 7. en. germ. de caus. matrimon.
 pag. 255. ita tamen ut prius tentetur reconciliatio & si ea
 iniri nequeat innocens de intermittendis, vivente adul-
 terante, secundis nuptiis & vitæ abstinentiâ admonca-
 tur, quam si præstare nequit, tunc demùm facultas de-
 tur transeundi ad secunda vota. Petr. Theod. colleg. crim.
 disp. 6. Beat. Gerard. de conjug. cap. 11. th. 622. pag. 1048.
 Nocenti autem regulariter quidem interdicitur conju-
 gium, aliquando tamen, cū ex ratione justâ & sufficiente

mor-

mortis supplicium nocenti remittitur, & pœna adulterii mitigatur, novum quoque nocenti conjugium non denegandum esse, monet *B. Lutherus in lib. de vit. conjug. tom. 2. Jenens. german. fol. 166.* Et hæc ita in consistoriis staruum Imperii confessioni Augustanæ additorum observari, testatur *Dn. Carpzov. part. 2. q. 63. n. 23. & lib. 2. jurispr. consistor. def. c. 91. n. u.*

XIIX.

Hæc de actione civili. Criminalis accusatio ad pœnam & adultero & adulteræ infligendam tendit. Est vero ^{Criminali} ^{actione} ^{quid petat} ^{ur?} ^{secundum sanctionem Constantini in l. 9. & l. 30. C. h. iur. 2. & §. 4. J. de publ. judic.} constituta pœna capitis, quam postea Justinianus à parte uxoris mitigavit & adulteræ pœnam remisit. *Nov. 134. c. 10. & Auth. sed hodie C. h. 2. ad quod etiam Jus Justinianum respicit constitutio Carolina art. 120.* Plurimis tamen in locis in puniendis adulteriiis mas & fœmina æquali afficiuntur pœnâ. *Beuß. de connub. 2. e. 18. Nobiliss. Dn. Præs. Exerc. ad ff. 40. th. 14. edit. prior.* sicuti etiam indifferentem in adulteriis in ditionibus Saxonie pœna gladii constituta est teste *Dn. Carpzov. part. 2. q. 54. n. 19.*

XIX.

Sciendum verò hic est, quod potestas experiundi ^{De jure ci} civili & criminali actione tantum competat marito *l. 30. vili Mari- C. h. 2.* Uxori vero tantum civiliter agere permittitur, ^{per tus agere} ^{poteſt crimi} ^{nalliter} ^{sciviliter.} *l. 1. C. eod. l. 8. C. de repud.* Per jam dictam verò Constitutionem Carolinam hæc differentia est sublata *art. 120.* Præterea aliis quoque, non tamen omnibus indistinctè, ^{Uxor tan} ^{tum civi} ^{liter.} sed proximis, necessariisq; personis, vid. Patri, fratri, patrui & avunculo delationem hujus criminis jus nostrum concedit. *l. 30. C. h. 2.*

B 2

XX. Et

*An pater
mœchum
filia inter-
ficere pos-
sit?*

Et ita quidem si ob hoc delictum coram iudice or-
nario modo agatur, procedendum. Quod si vero quis
adulterum in actu ipso deprehendat, quaeritur, an pro-
prium vindictam exercere, eumq; interficere possit? quod
de Patre, si adulterantem cum filia mœchum invenerit,
affirmamus. Id enim efficiunt verba L. Julia: *Pater qui
in potestate habet, si in filia adulterum deprehenderit domi
sue, generive sui, jus occidendi habet, dum in continenti fi-
liam occidat l. 20. l. 21. l. 22. §. 3. ff. ad L. Jul. de adult. Vid.
Barnab. Briffon. ad L. Jul. de adulter.* Ex quibus verbis e-
licitur, quod non omnino libera Patri filiam occidendi
sit concessa potestas, sed ita restricta, ut tum demum cõ-
petat, si in ipsa turpitudine seu in ipsis rebus vene-
reus adulterum cum filia, quam sub potestate habet *l. 23.
ff. ad L. Jul. de adult.* deprehendat, & quidem tan-
tum domi suæ generive sui. Necesse vero est, ut uno
quasi actu & fervore utrumque occidat *l. 23. ff. h. t. add.
cap. 3. de sentent. Excommun. P. H. D. arti. 142.* Nam
si alteri parcat, L. Cornelia tenetur, quia lex parem in
eos, qui deprehensi sunt; indignationem exigit & seve-
ritatem. Et in hoc iure necandi adulteram filiam, reli-
quias veteris iuris, quod patri in liberos competeat, re-
mansisse patet. *Vid. Nobiliss. Dn. Praef. Exercit. de vin-
dict. priv. th. 4. Exeges.*

*An idem
possit ma-
ritus?*

Sed num idem dicendum de marito, quod nimi-
rum eandem habeat potestatem, controversum est. Jus
vetus quod attinet, lex XII. tabb. ita cavet: *Mœchum in
adulterio deprehensum necato:* adde *Gell. lib. 10. noct. arti. c.
23.* Verum hæc libera occidendi facultas marito est
adem.

adempta per sapius dictam L. Juliam, eique tantum
 permiffum, ut vilis aut infamis conditionis hominē, de-
 prehensum domi suæ, interficere posset *l. 24. p. ff. h. r.*
l. 4. C. eod. Excipitur in *l. 38. §. 9. h. r.* patronus, qui a li-
 berto in adulterio uxoris deprehenso, etiam si vilis aut
 infamis conditionis sit, occidi non debet. Rationem
 verò, quod non æquè marito, quàm parenti adulterum
 interficiendi concedatur potestas, suppeditat *l. 22. §. 4. ff.*
h. r. quia plerumque pietas paterni nominis consilium
 pro liberis capit (h. e. sicut id ipsum *cum Molinâ Nobiliss.*
Dn. Præses diff. de vindict. pr. th. 42. explicat, pietas af-
 fectusve patris in filiam continere eum potuit, ut neu-
 trum interficeret;) mariti vero calor & impetus facile
 decernentis & sævientis fuit restrainandus *l. 22. §. ult. ff.*
h. r. Potest tamen maritus adulterum deprehensum in
 adulterio, testandæ ejus rei causâ, horas viginti contin-
 uas retinere *l. 25. pr. h. r.* Præterea etiam jure novissimo
 marito conceditur, ut, si post ternam denunciationem,
 & in scriptis sub præsentia trium testium fide dignorum
 admonitionem, quendam convenientem uxori suæ in
 loco suspecto, propriis manibus possit impunè interficere:
nov. 117. c. 15. ex qua petita Auth. si quis. C. h. r. Mass.
d. justit. l. Roman. lib. 2. dub. 13. 13.

XXII.

Sin autem maritus sit patiens & jure suo, quod ipsi cõ-
 petit, uti nolit, sed uxorē adulterii ream incusare negli-
 gat, lenocinii crimen incurrit, quum lex expressè velit,
 ut maritus accuset: tunc autem est puniendus, (cum vid. *rem?*
 id non facit) ejusmodi patientissimus maritus, si igno-
 rantiam suam excusare non potest, vel adumbrare pati-
 entiam prætextu incredibilitatis *l. 29. h. r.*

*An mari-
 tus teneat
 tur accu-
 sare uxo-
 rem?*

*Quid ob-
rincat si
maritus
adulterū
interfeca-
rit.*

Ex dictis apparet, quod regulariter marito adulterum uxoris suæ interficere non liceat. Quod verò dicendum, si justo fervore doloris adulterum vel uxorem interfecerit, an poenâ ordinariâ L. Corneliæ sit plectendus? quod negamus, suffulti expressâ l. 38. §. 8. ff. h. t. quæ rationem hujus addit, quod nimirum difficillimum sit justum dolorem temperare l. 4. C. eod. Ob parem rationem jure Canonum à sententia excommunicationis est immunis, qui in clericū cum uxore, matre, sorore vel filiâ propriâ turpiter inventum, manus injecerit violentas. cap. 3. extr. de sentent. excommunicat.

XXIV.

*Mitigatio
poenæ ad-
ulterii.*

Quod vero de poenis adulterii dictum, id communiter obrinet, nullis inspectis circumstantiis. Has enim si considerare velimus, nullum existit planè dubium, quin Judex quandoque pro rerum qualitate à Juris rigore recedere & in mitiorem partem deflectere possit.

XXV.

*Ob inter-
cessionem
conjugis.*

Quod si enim transactio super crimine adulterii fuerit facta ita, ut maritus pro uxore intercedat, & se illi cohabitaturum promittat, hæc transactio contra regulam communem l. 28. C. de transact. admittitur & in honorem matrimonii poena ordinaria mitigatur, quia ab humanitate & pietate alienum putatur adulteræ resipiscenti, fores mariti, eam recipere volenti, occludere, ut sentit Hieronym. in cap. 9. Matth. Non enim erit turpis neque difficilis etiam post perpetrata atque purgata adulteria reconciliatio conjugum, ut loquitur August. in c. 8. c. 32. q. 1. & in c. 7. c. 32. q. 1. Id quod etiam

iam quandoque obtinet in adulterio duplicato. Licet enim regulariter ad intercessionem conjugis in eo poena non remittatur, attamen magistratus in favorem partis innocentis, ejusque liberorum, aut propter alias prægnantes rationes & circumstantias rigorem juris mitigare potest *Dn. Carpzov. p. 2. q. 61. n. 65.*

XXVI.

Cessat quoque poena ordinaria in uxore, quæ ob conjugis impotentiam, sive ea sit naturalis, sive accidentalis, sive magica, si uxor videl. propter eam cum alienâ personâ sese commisceat & ita adulterium committat, quia tum conjux non temerè & malitiosè delinquit, cum debito & ope conjugali destituatur, & ita perpetuis ulationibus & has insequentibus scortationibus subjiçatur, quod etiam ampliatur in tantum, ut si vir quidem possit, non verò velit præstare debitum conjugale, uxor ordinariâ poenâ non teneatur propter *C. si uxor abstines 24. 27. q. 2.* ubi ait Chrysostronus: *Si tu abstines sine uxoris voluntate, tribuis ei fornicandi licentiam & peccatum illius tua imputabitur abstinentia, Dn. Carpzov. part. 2. q. 61. n. 16. & seqq.* Excusat quoque à poenâ ordinariâ, si alter conjugum furore aliove morbo contagioso laboret. Non obstat *l. si cum dote §. 7. ff. de ut. mar. et m. & l. 2. ff. de his qui sui vel alien. jur. sunt. & l. consensu C. de remed.* Nam neq; hoc casu malitiosè peccatur sed tantùm ex incôntinentia. Et ita quoque in foro observatur, ut poena solum hoc casu extraordinaria locum habeat, sicuti præjudiciis hoc confirmat *Dn. Carpz. p. 2. q. 61. n. 40.* Non etiam infligitur poena ordinaria, si forte maritus ad mortem sit condemnatus & uxor cum alio adul-

Ob impotentiam.

adulterium committat. *Nobiliss. Dn. Praef. disp. 40. th. 16. edit. pr.*

XXVI.

*Ob mal-
tiosam de-
sertionem.*

Desertio quoque ordinariam poenam non parum imminuit, si tamen ista fuerit temeraria, voluntaria & malitiosa, sicuti benè monet *B. Gerard. tr. de cōjug. c. 6. th. 628. p. 1055.* ut si quis discedit à conjuge & diutius abest, nulla honestâ causâ coactus, sed vel levitate, vel aliis non necessariis causis impulsus, vagatur. Quo casu, si, postquam per sententiam Judicis Ecclesiastici matrimonium est solutum, deserta ad secundam vota transire potest, *arg. 1. Corinth. 7. vers. 15.* dubium non est, quin etiam, si ante divortium ritè factum conjux cum alio coeat, poena sit mitiganda, quia matrimoniū jam tum per desertionem aliquā ex parte est solutum, & fides conjugalis fracta, licet sententia judicis nondum fuerit infecta. *Dn. Carpzov. p. 2. q. 58. num. 15. & seqq.* Idem quoque obtinet si antè ab altero conjuge foedus conjugale fuerit violatum. Necesse tamen est, ut de adulterio perpetrato ex confessione conjugis constet: quo casu sanè mitior infligenda poena: cum jam altera pars fidem conjugalem fregerit, indeque causa, ob quam matrimonium dissolvi potuisset, extiterit. *Dn. Carpzov. part. 2. quæst. 61. num. 74. & seqq. Nobiliss. Dn. Praef. Exerc. 40. th. 17. edit. prior.*

01 A 6680

ULB Halle

3

003 105 547

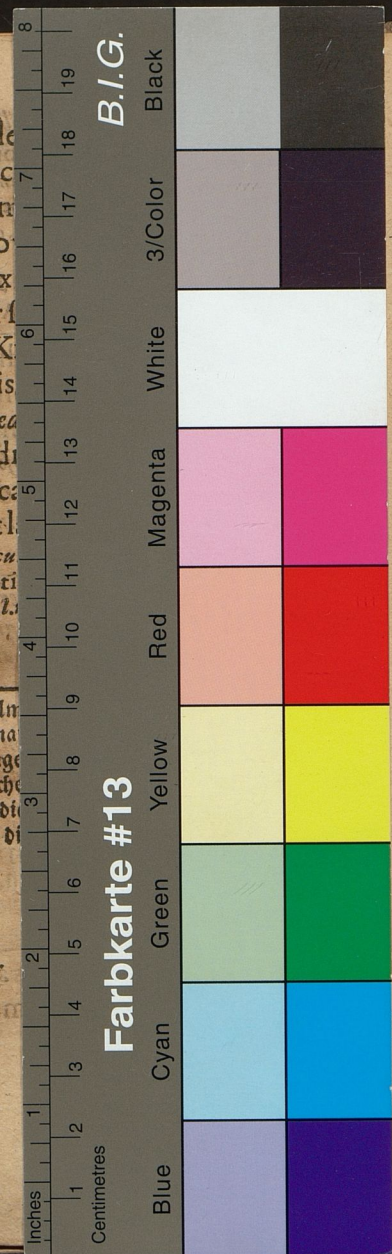

561

W 17

49
GEORGII ADAMI STRUVII,
D. J. U. Prof. Publ.
EXERCITATIONEM FEUDALEM
QUINTAM

De
PERSONIS FEV-
DUM CONFEREN-
TIBUS ET ACQVI-
RENTIBUS,

Sub
Ejusdem Praesidio
Iterum publicæ disquisitioni exponit, & quæ-
dam ex Jure Criminali *Indivisa*
annedit

Henning Pape.
Ad d. VII. Februarii Anno
M, DC. LVII.
H. L. Q. C.

JENÆ
è Typographico JOHANNIS NSII I.

50